

Newsletter projektu

NR 17
kwiecień 2026

Polonistyka wobec wyzwań współczesnego świata

➤ o projekcie

Szanowni Państwo,

Zapraszamy do zapoznania się z najnowszymi informacjami dotyczącymi projektu, który wyrósł z potrzeby zaangażowania we współczesny świat i pokazania, że poloniści mają mu wiele do zaoferowania, a polonistyka, czy szerzej – humanistyka, daje narzędzia, by się w tym świecie odnaleźć, pomóc go zrozumieć, wyjść naprzeciw jego problemom.

O naszych działaniach projektowych będziemy Państwa informować w rozsyłanych cyklicznie newsletterach, które można zaprenumerować po zalogowaniu do "Biuletynu Polonistycznego" i wybraniu w ustawieniach newslettera opcji: "okazjonalny".

Życzymy inspirującej lektury!

Zespół projektu "Polonistyka wobec wyzwań współczesnego świata"

Myśl przewodnia projektu:

POLONISTYKA ZAANGAŻOWANA

↘ efekty projektu

1. Odcinki podcastu:

Jak wiecie, w grudniu 2025 roku Beata Koper, Ewa Pakalska i Mariola Wilczak uczestniczyły we współorganizowanym przez IBL PAN **symposium „Razem dla dzieci. Jak wspierać rodziny i nauczycieli w pracy z dziećmi z autyzmem”**. Relacja ze spotkania, autorstwa **Ewy Pakalskiej**, oraz materiał fotograficzny są dostępne [w „Biuletynie Polonistycznym”](#). Wydarzenie odbyło się w ramach realizowanego przez Polski Uniwersytet na Obczyźnie w Londynie projektu „Autyzm bez granic: Wsparcie dzieci, rodziców i nauczycieli polonijnych”.

Dzięki temu powstały trzy odcinki podcastu.

 Pierwszy z nich, [„Nikt nas nie uczył, jak wychowywać dzieci autystyczne”. Spotkanie z Teresą Naidoo i Magdaleną Wanat](#), dotyczy narracji rodzicielskich i doświadczeń matek dzieci w spektrum autyzmu. Inspiracją do jego powstania było spotkanie z **Teresą Naidoo** i **Magdaleną Wanat**, mamami autystycznych dzieci, które uczestniczyły w londyńskim symposium. Wspólne spotkanie pozwoliło spojrzeć na mówienie i pisanie o spektrum autyzmu z różnych perspektyw, skonfrontować ujęcie naukowe z narracjami rodzicielskimi – opowieściami matek o ich realnych, codziennych doświadczeniach.

 Punktem wyjścia dla kolejnych odcinków podcastu: [Hakowanie systemu, który nie wspiera. O londyńskich wystawach poświęconych niepełnosprawnościom](#) oraz [Prawo do własnego języka i własnej perspektywy. O londyńskich wystawach poświęconych niepełnosprawnościom](#) były dwie londyńskie wystawy: Design and Disability w Victoria & Albert Museum oraz 1880 THAT w Wellcome Collection, które Beata Koper, Ewa Pakalska i Mariola Wilczak miały okazję zobaczyć podczas pobytu w Londynie.

Pierwsza to szeroka, zbiorowa ekspozycja, która prezentuje wpływ osób z niepełnosprawnościami na design i kulturę od lat 40. XX wieku, natomiast druga to autorska instalacja Christine Sun Kim i Thomasa Madera, skupiająca się na głuchocie i języku migowym. Rozmówczynie opowiedziały także o wcześniejszych doświadczeniach z wystawami dotyczącymi niepełnosprawności, o oczekiwaniach wobec tak dużych i prestiżowych projektów oraz o wrażeniach, jakie pozostawiły po sobie obie ekspozycje.

- ✍ Zachęcamy również do lektury wywiadu z inicjatorką projektu „Autyzm bez granic”
- 💎 **dr Justyną Gorzkowicz**: [Spektrum i język uważności. O literaturze i sztuce w działaniu.](#)

Kolejne zrealizowane odcinki podcastu, do których wysłuchania zapraszamy, to:

- 🎧 [Dyskomfort i rozszczelnienie, czyli humanistyki praca z cieniem. Spotkanie z Julią Fiedorczuk.](#)

Rozmowa **Justyny Tabaszewskiej** z 💎 **Julią Fiedorczuk**, badaczką i poetką od lat zaangażowaną w promowanie badań ekokrytycznych w Polsce, dotyka co najmniej kilku ważnych tematów. Pierwszym jest kwestia ewolucji ekokrytyki, tak w Polsce, jak i na świecie. Z nurtu niszowego, ekokrytyka stała się jednym z filarów

badań literaturoznawczych i ważną częścią badań środowiskowych. Zarazem, uległa pewnemu skostnieniu, któremu – jak pokazuje rozmowa – Julia Fiedorczyk bardzo wyraźnie się przeciwstawia, pokazując wciąż tkwiący w niej potencjał pracy z tekstem i w tekście.

Drugim ważnym wątkiem rozmowy jest kwestia zaangażowania, a dokładniej – pewnego oporu przed nim, który dawał się zauważyć i we wczesnych latach dwutysięcznych, gdy wprowadzano nowe nurty do badań nad literaturą, i teraz, kiedy codzienność staje się coraz bardziej wymagająca. Pytanie, czym wytłumaczyć opór literaturoznawców przed różnymi formami zaangażowania (i jak kwestię zaangażowania rozumieć) płynnie łączy się z trzecim ważnym wątkiem rozmowy, związanym z pracą twórczą Julii Fiedorczyk i – częściowo w tej pracy osadzoną – kwestią planetarnej solidarności wszystkich istot żywych.

- O zawodzie logopedy i logopedii – atrakcyjnym i perspektywicznym obszarze rozwoju zawodowego, cieszącym się dużym zaufaniem społecznym – rozmawiamy z **dr Magdaleną Knapkę**, polonistką, absolwentką filologii polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego (2010), kierowniczką Zakładu Logopedii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Logopedia to także dziedzina na styku wielu dyscyplin – językoznawstwa, psychologii, pedagogiki i medycyny. Zawód logopedy wymaga przede wszystkim nabycia szerokich kompetencji, nie tylko językowych. To zawód terapeutyczny: logopedzi są nastawieni na pracę z drugim człowiekiem i muszą mieć dużo empatii, rozumieć sytuację i wiedzieć, że najważniejszy jest pacjent. Muszą posiadać wiedzę medyczną, psychoterapeutyczne podejście do pacjenta, umiejętności pedagogiczne.

Czy to jest dobra ścieżka dla polonistów? Czy każdy może wykonywać ten zawód? Jak osiągnąć wymagane kompetencje? Na ile studia logopedyczne mogą być szansa dla mniejszych ośrodków, czy dla studiów polonistycznych? Jaką przewagę mają pięcioletnie studia logopedyczne nad podyplomowymi z logopedii? I jakie są perspektywy rozwoju logopedii jako nauki?

Dowiecie się tego słuchając rozmowy Piotra Bordzoła z Magdaleną Knapką, dostępnej w dwóch odcinkach: [Najważniejsze narzędzie pracy. Język](#) oraz [300 godzin praktyk, czyli jak nie bać się pacjenta](#).

Odcinek jest skróconą wersją nagrania audio z seminarium *Zawód: logopeda* (z cyklu *"Kompetencje polonistyczne na rynku pracy"*), które odbyło się 23 stycznia 2026 roku.

- ["Jestem neuroużyteczna". Spotkanie z Karoliną Wiktor \[NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I ZAANGAŻOWANIE #5\]](#).

Do piątego odcinka serii NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I ZAANGAŻOWANIE **Klaudia Muca-Matek** zaprosiła **Karolinę Wiktor** – artystkę wizualną, promotorkę wiedzy o mózgu i neuroróżnorodności, autorkę książki *Wołgą przez Afazję*, której drugie wydanie ukazało się w tym roku jako wydarzenie towarzyszące nowej wystawie artystki. Z rozmowy dowiedzie się m.in.:

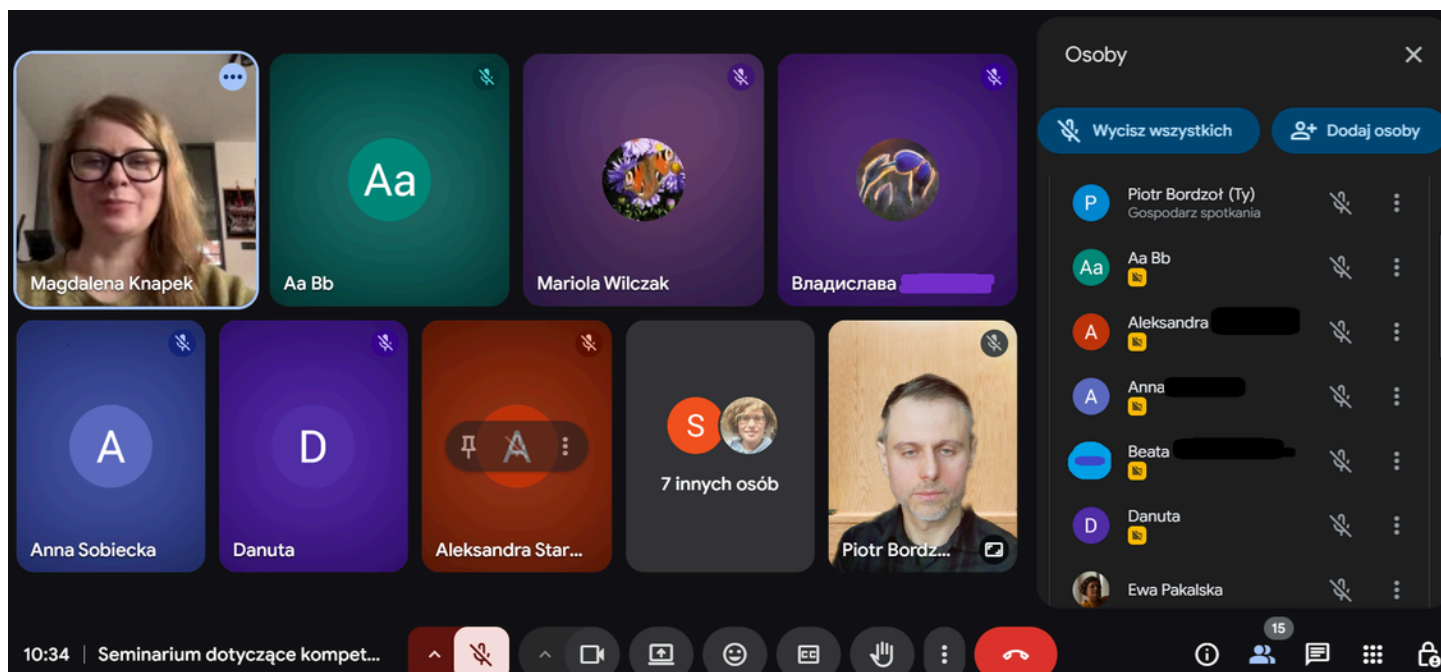
Jak doświadczenie afazji wpływa na wybór sposobu tworzenia? Co oznacza pojęcie neuroużyteczności? Jakie wątki porusza nowa wystawa artystki, zatytuowana *Kartografia macierzyństwa*? Jak na przestrzeni lat zmieniała się tożsamość “korespondenta z Afazji”? I wreszcie, jaki sens ma codzienne, realizowane w życiu i w sztuce “literowanie luk codzienności”?

2. dwa seminaria projektowe:

23 stycznia odbyło się pierwsze w tym roku seminarium: [Zawód: logopeda. Seminarium z cyklu "Kompetencje polonistyczne na rynku pracy"](#). Naszą gościnią była

dr Magdalena Knapik, polonistka, absolwentka filologii polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego (2010), kierowniczką Zakładu Logopedii UJ, która ukończyła studia podyplomowe z Terapii zaburzeń w mówieniu, czytaniu i pisaniu (UJ 2010), Logopedii (Akademia Ignatianum 2010), Organizacji i zarządzania oświatą (UP 2017) oraz Neurologopedii (Akademia Krakowska 2023). Dr Magdalena Knapik jest neurologopedą, mioterapeutką, terapeutką orotropii i ortodoncji funkcjonalnej, karmienia, metod Butejki, MFS, CRAFTA. Od 2010 r. pracuje jako logopeda – obecnie w Centrum Logopedycznym w Wieliczce.

Skróconej wersji nagrania z seminarium można wysłuchać w formie wymienionych wyżej odcinków podcastu. [↑](#)

25 marca odbyło się drugie w tym roku [seminarium, dotyczące nauczania języka polskiego na Litwie](#).

Podczas spotkania rozmawialiśmy o historii, teraźniejszości, perspektywach, a także dorobku nauczania języka polskiego na Litwie.

Wzięty w nim udział zasłużone nauczycielki języka polskiego:

◆ **Danuta Szejnicka**, Doradczyni w Narodowej Agencji Edukacji przy Ministerstwie Oświaty, Nauki i Sportu Litwy, prezes Stowarzyszenia Polonistów na Litwie, polonistka Gimnazjum im. św. Jana Pawła II w Wilnie,

◆ **Danuta Korkus**, wieloletnia polonistka związana z Gimnazjum im. W. Syrokomli w Wilnie, obecnie na emeryturze,

◆ **Anna Jasińska**, polonistka z Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wilnie,

◆ **Renata Slavinskiene**, polonistka pracującą w Gimnazjum im. J.I. Kraszewskiego w Wilnie,

◆ **Olga Wołkowicka**, polonistka z Gimnazjum im. Stanisława Moniuszki w Kowalczukach. Rozmowę poprowadził **Prof. Tomasz Chachulski** (IBL PAN).

3. ✎ **[Nie ma rzeczy nieprzetłumaczalnych. Rozmowa z prof. Alessandrem Amentą \(Uniwersytet Rzymski "Tor Vergata"\)](#)**, przeprowadzona przez **Iwonę Przybysz** podczas jej kwerendy we Włoszech w marcu tego roku.

Przekłady literatury na języki obce stanowią ważny element dialogu międzykulturowego. To, jakie utwory są tłumaczone i wydawane, wpływa na sposób postrzegania przez czytelników literatury danego kraju. Z lektury wywiadu dowiedzie się m.in. jak wygląda

sytuacja literatury polskiej we Włoszech? Jakie czynniki wpływają na to, co zostanie wydane? I wreszcie – jak nauczać przekładu literatury?

Rozmówca Iwony Przybysz, **prof. Alessandro Amenta** z Wydziału Historii, Dziedzictwa Kulturowego, Edukacji i Społeczeństwa Uniwersytetu Rzymskiego „Tor Vergata”, jest autorem licznych opracowań naukowych z zakresu przekładoznawstwa, w tym dwóch monografii: *Il discorso dell'Altro. La (de)costruzione delle identità omosessuali nella narrativa polacca del Novecento* (2008) [Dyskurs Innego. (De)konstrukcja tożsamości homoseksualnych w dwudziestowiecznej prozie polskiej] i *Le parole e il silenzio. La poesia di Zuzanna Ginczanka e Krystyna Krahelska* (2016) [Słowa i milczenie. O poezji Zuzanny Ginczanki i Krystyny Krahelskiej] oraz licznych prac zbiorowych, artykułów, esejów.

Jest również tłumaczem literatury polskiej na język włoski. Przełożył utwory Adama Zagajewskiego, Wiesława Myśliwskiego, Zuzanny Ginczanki, Andrzeja Stasiuka, Eugeniusza Tkaczyszyna-Dyckiego, Antoniego Libery, Izabeli Filipiak, Łukasza Jarosza, Piotra Pazińskiego, Magdaleny Parys i innych.

4. Ponadto:

 Piotr Bordzoł informował Was na łamach "Biuletynu" o **najnowszych ofertach pracy** dla polonistów (<https://biuletynpolonistyczny.pl/pl/joboffers/>).

 O aktualnościach w naszym projekcie informowaliśmy na bieżąco **w mediach społecznościowych** "Biuletynu Polonistycznego":

- na Facebooku (<https://www.facebook.com/BiuletynPolonistyczny/>),
- X (https://x.com/B_Polonistyczny),
- YouTube (<https://www.youtube.com/@biuletynpolonistyczny8801>)
- i Instagramie (<https://www.instagram.com/biuletyn.polonistyczny/>).

Zachęcamy do obserwowania!

aktualnie pracujemy nad...

kolejnymi odcinkami podcastu:

- rozmów Piotra Bordzoła:

 z dr Pauliną Czwordon-Lis i dr Karoliną Przysiecką z Pracowni Polskiej Bibliografii Literackiej IBL PAN,

 z [dr Ariko Kato](#) – japońską slawistką, tłumaczką i badaczką literatury polskiej z Nagoya University of Foreign Studies,

 z nauczycielkami języka polskiego na Litwie (Danutą Szejnicką, Danutą Korkus, Anną Jasińską, Olgą Wołkowicką i Renatą Slavinskiene);

- rozmów Ewy Pakalskiej:

 z Jagodą Walkiewicz i Katarzyną Mikke,

 z Sylwią Błach,

 z Moniką Kwaśniewską-Mikułą i Izabelą Zawadzką;

- rozmowy Gabrieli Manisty z Prof. Dorotą Walczak o polonistyce w Belgii;

- rozmów Marioli Wilczak:

 z dr Aleksandrą Wójtowicz o humanistyce architektonicznej,

 z Prof. Kingą Siatkowską-Callebat o polonistyce na Uniwersytecie Sorbońskim.

 opracowaniem informacji w "Geopolonistyce", dotyczących polonistyk we Francji i we Włoszech.

Przypominamy, że poprzednie numery naszego newslettera można znaleźć [pod adresem internetowym](#).

co słychać u...

... u Beaty Koper:

15 kwietnia Beata Koper została oficjalnie mianowana przewodniczącą zespołu roboczego ds. humanistyki cyfrowej przy Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Serdecznie gratulujemy!

W skład zespołu weszli eksperci z Instytutu Badań Literackich PAN, Instytutu Języka Polskiego PAN, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Wspólnie zajmować się będą m.in. merytorycznym opracowaniem jakościowych kryteriów oceny cyfrowych rezultatów z badań, które mogłyby zostać uwzględnione w ewaluacji. Szczegółowe zadania zespołu zostały ujęte w [Zarządzeniu w sprawie powołania Zespołu do spraw identyfikacji i klasyfikacji osiągnięć naukowych w zakresie humanistyki utrwalonych w postaci cyfrowej oraz osiągnięć naukowych humanistyki cyfrowej w ocenie działalności naukowej](#).

... u Klaudii Węgrzyn:

20 kwietnia uczestniczyliśmy w seminarium *Wywołując katastrofę. Fenomen i fantom w twórczości Zdzisława Beksińskiego*, podczas którego Klaudia Węgrzyn wygłosiła referat podsumowujący jej pracę doktorską o tym samym tytule, przygotowywaną pod kierunkiem prof. dr hab. Marty Tomczok. Z niecierpliwością czekamy na obronę doktoratu i publikację pracy!

... u Klaudii Mucy-Matek:

W najnowszym "Wielogłosie" (Early Access 2026, Numer 1) ukazał się artykuł Klaudii Mucy-Matek, zatytułowany *Otwieranie świata. Doświadczenie niepełnosprawności i ucieleśniona geografia*, który "omawia koncepcję geografii niepełnosprawności jako krytyczno-emancypacyjnej perspektywy, budowanej od lat 90. XX wieku w obszarze studiów o niepełnosprawności oraz studiów nad przestrzenią" (z opisu na stronie:

<https://ejournals.eu/czasopismo/wieloglos/artukul/otwieranie-swiata-doswiadczenie-niepelnosprawnosci-i-ucielewniona-geografia>). Zachęcamy do lektury!

Od rozpoczęcia naszego projektu minęły już dwa lata.
Dziękujemy, że jesteście z nami kolejny rok!

ankiety

Nieustannie zachęcamy do wypełniania udostępnionych przez nas ankiet!

Informacje z ankiety dostępnej na stronie [Bibliografia Źródeł dla Nauki i Społeczeństwa](#) zasilą "**Bibliografię Źródeł dla Nauki i Społeczeństwa**", która pozwoli na przybliżenie społeczeństwu zagadnień związanych ze studiami o niepełnosprawności, medycyną narracyjną, humanistyką medyczną i literaturoznawstwem architektonicznym. W tym cennym opracowaniu nie może zabraknąć informacji o Waszych publikacjach!

Informacje z drugiej ankiety, którą można przesłać drogą mailową, ale także wypełniając [formularz dostępny na stronie](#): wzbogacą "**Geopolonistykę**", czyli obraz światowej polonistyki, obecny w "Biuletynie Polonistycznym" w postaci mapy, bazy danych, ale przede wszystkim w powiązanych z nimi tekstach o polonistykach krajowych i zagranicznych.

Zachęcamy do śledzenia naszych działań
w mediach społecznościowych
i subskrypcję naszego newslettera

Będziemy wdzięczni za wszelkie uwagi, propozycje i spostrzeżenia!
Informujemy również, że istnieje możliwość włączenia się w nasze działania na zasadach wolontariatu.

Biuletyn
Polonistyczny

Dofinansowano ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa II”, nr projektu Nds-II/SP/0264/2024/01 kwota dofinansowania 618 218 zł.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA

**Polonistyka
wobec wyzwań
współczesnego świata**

Strona projektu

Badź na bieżąco!

biuletyn.polonistyczny

Biuletyn Polonistyczny

Spotkania Biuletynu

Biuletyn Polonistyczny

